

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/165/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5114231189
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5114231189.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Márie Kašíkovej a členov senátu Mgr. Františka Dulačku a JUDr. Jany Kotrčovej, v právnej veci žalobcu: Z. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. XXX, štátny občan SR, právne zastúpený: Advokátskou kanceláriou JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík, s. r. o., so sídlom Potočná 2835/1 A, Čadca, IČO: 36 866 849, proti žalovanému: Slovenská republika - Generálna prokuratúra SR, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, na odvolanie žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 8C/293/2014-136 zo dňa 18. júna 2018 v spojení s opravným uznesením č. k. 8C/293/2014-224 zo dňa 15. marca 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a III. **p o t v r d z u j e .**

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. **z r u š u j e .**

Odvolanie žalobcu voči výroku I. **o d m i e t a .**

Žiadna zo sporových strán **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 709,28 €, a to do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Vyslovil, že Slovenská republika - Ministerstvo vnútra SR má voči žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Zároveň vyslovil, že žalobca má voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 78,50 %. Vychádzal zo zistenia, že žalobcovi bolo uznesením vyšetrovateľa OO PZ Kysucké Nové Mesto pod č. ČVS: ORP-693/KM-CA-2012 zo dňa 14.06.2012 začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie, proti ktorému žalobca podal sťažnosť, o ktorej prokurátor Okresnej prokuratúry Žilina rozhodol tak, že sťažnosť žalobcu zamietol uznesením sp. zn. 4Pv/207/12-4 zo dňa 11.07.2012. Následne bola trestná vec uznesením prokurátora sp.zn. 4Pv/207/12/551-25 postúpená správnomu orgánu - Obvodnému úradu v Žiline, Odboru všeobecnej vnútornej správy, pretože výsledky vyšetrovania preukazovali, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom. Obvodný úrad v Žiline, Odbor všeobecnej vnútornej správy vo veci rozhodol právoplatným a vykonateľným rozhodnutím dňa 24.09.2013 tak, že konanie zastavil z dôvodu, že spáchanie skutku nebolo obvinenému z priestupku preukázané. Vzhľadom k tomu mal za to, že uznesenie o vznesení obvinenia v spojení s uznesením okresného prokurátora o zamietnutí sťažnosti žalobcu ako obvineného proti uzneseniu o vznesení trestného stíhania, na podklade ktorého sa začalo viesť a pokračovalo trestné konanie konkrétne voči žalobcovi, ktoré bolo následne prokurátorom postúpené správnomu orgánu, pretože výsledky vyšetrovania preukazovali, že nejde o trestný čin, ale o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom, sú nezákonnými uzneseniami, na podklade ktorých možno konštatovať, že štátu vznikla povinnosť nahradiť žalobcovi škodu, ktorá mu preukázateľne vznikla v

príčinnej súvislosti s nimi. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 194/2010, 4MCdo 15/2009 a má za to, že analogicky možno v tomto konkrétnom prípade postupovať aj vtedy, ak vec bola prokurátorom postúpená príslušnému orgánu oprávnenému na prejednanie priestupku, ktorý konanie zastavil, nakoľko nebolo obvinenému jeho spáchanie preukázané. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Žalobca vo veci splnil podmienku na podanie žaloby v zmysle § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., keď požiadal Generálnu prokuratúru SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zmysle § 15 ods. 1 citovaného zákona. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, pričom škoda spočívala v účelne vynaložených trovách trestného konania, ktoré v danom prípade pozostávajú z trov právneho zastúpenia. V tejto súvislosti opäť poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo 15/2009 a 6Cdo 402/2015. Stotožnil sa s názorom žalobcu na účelnosť obhajoby v uvedených trestných konaniach. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a orgánmi činnými v trestnom konaní na druhej strane, keďže tieto disponujú značnými personálnymi a materiálnymi prostriedkami pre svoju činnosť v trestnom konaní. Žalobca využil svoje právo zakotvené jednak v Ústave SR, ako aj medzinárodných dohovoroch a zvolil si vo vyššie uvedenej trestnej veci svojho obhajcu, aby ho zastupoval a obhajoval. Z týchto dôvodov má v zmysle § 17 ods. 1 v spojení s § 18 ods. 1 a 3 zák. č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu účelne vynaložených nákladov pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia spolu so zákonným úrokom z omeškania odo dňa oznámenia o tom, že nárok na náhradu škody nebude uspokojený. Pri samotnom výpočte nároku žalobcu vychádzal z vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a z uplatnených nákladov nepriznal žalobcovi výšku uplatnenej náhrady škody titulom vzniknutých trov právneho zastúpenia v celkovej uplatnenej výške, t. j. nepriznal nárok za prvý úkon označený ako prevzatie a príprava, vrátane prvej porady s klientom dňa 18.06.2012, nakoľko žalobca nepreukázal realizáciu prvej porady s klientom, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou tohto úkonu tak, ako to vyplýva zo znenia § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení účinnom v rozhodnom čase. Všetky ostatné úkony uplatnené v konaní boli realizované tak, ako uviedol žalobca, čo mal za preukázané z vyšetrovacieho spisu. Preto žalobcovi priznal nárok na náhradu škody vo výške 709,28 € vrátane dane z pridanej hodnoty. Žalovaného zaviazal zaplatiť istinu v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku, keď v tejto časti vyhovel žalovanému, ktorý žiadal dlhšiu lehotu na splatnosť priznanej pohľadávky, nakoľko to odôvodnil náročnejšou realizáciou úhrady z rozpočtových prostriedkov štátu.

2. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a mal za to, že žalobca mal vo veci čistý úspech 78,50 %, v ktorom rozsahu mu priznal nárok na náhradu trov konania.

3. Okrem toho rozhodol o nároku na náhradu trov konania pôvodného žalovaného, t. j. Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom vnútra SR, ktorý si uplatnil nárok na náhradu trov konania a tento vyčíslil dňa 28.03.2018. Nakoľko po ustálení pasívnej legitímácie orgánom oprávneným konať za štát nie je Ministerstvo vnútra SR, ale Generálna prokuratúra SR, dospel k záveru, že Ministerstvo vnútra SR má nárok na náhradu trov konania, aj keď už v konaní nevystupuje na strane žalovaného, avšak v čase realizácie uplatnených nárokov bol žalobcom označený ako žalovaný. Preto mu priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, nakoľko uvedený orgán konajúci za štát nesprávne označil žalobca, čím nesie zodpovednosť za vznik jeho trov.

4. V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku podal odvolanie žalobca, ktorý uviedol, že nesúhlasí s priznanou výškou náhrady škody, ktorá nevyplýva z vykonaného dokazovania. Podľa jeho názoru bolo nepochybne preukázané, že obhajcom vykonané úkony právne služby boli podmienené úkonmi orgánov činných v trestnom konaní. V súvislosti s namietanou procesnou spôsobilosťou orgánu konajúceho v mene Slovenskej republiky je žiaduce uviesť, že správne adresoval svoju žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody Generálnej prokuratúre SR, ktorá ju však postúpila na vybavenie Ministerstvu spravodlivosti SR a tá následne Ministerstvu vnútra SR, ktoré nakoniec o žiadosti meritórne konalo a o výsledku žalobcu písomne upovedomilo. Má za to, že postup dotknutých štátnych orgánov, ktoré si žiadosť žalobcu posúvali medzi sebou na vybavenie, vrátane následných námietok svojej nepríslušnosti uplatňovaných i tým štátnym orgánom, ktorý nakoniec vec meritórne vybavil, nemôže byť žalobcovi ako poškodenému na ujmu, keďže ich postup žalobca ovplyvniť nemohol. Okrem toho, s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 1 písm. m) zák. č. 514/2003 Z. z., určenie ústredného orgánu

bolo na mieste, keďže Ministerstvo vnútra SR vecne konalo o žiadosti podľa § 15 citovaného zákona ako podmienke uplatnenia neuspokojeného nároku na súde. Žaloba bola podaná ešte pred vydaním rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo 289/2014. Za žalovaného však správne označil Slovenskú republiku. Nemožno účastníkovi konania dávať na ťarchu nedokonalosť právnej úpravy citovaného zákona v tom, ktorý konkrétny štátny orgán má v mene štátu vystupovať, keď podstatné je iba to, že subjektom zodpovedným za vzniknutú škodu je štát. V konaniach o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci je vecou súdu, aby vzhľadom na tvrdenia navrhovateľa si sám urobil záver o tom, ktorý orgán v mene štátu koná a tomuto adresoval svoje úkony, k čomu poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/94/2009. Okrem toho je v súvislosti s náhradou trov konania Slovenskej republiky - Ministerstva vnútra SR na mieste postup podľa § 257 CSP, čím sa rovnako okresný súd nezaoberal. Navrhuje napadnutý rozsudok zmeniť tak, že zaviazá žalovaného k povinnosti zaplatiť mu sumu 794,74 € a prizná mu prvostupňové aj druhostupňové trovy konania v rozsahu 100 % a Slovenskej republike - Ministerstvu vnútra SR neprizná právo na náhradu trov konania alebo alternatívne, aby citovaný rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Žalovaný k odvolaniu žalobcu uviedol, že z jeho obsahu vyplýva, že toto odvolanie smeruje proti časti, v ktorej bola žaloba zamietnutá a má za to, že súd prvej inštancie v tejto časti rozhodol správne a zákonne. On však spochybňuje už samotný základ právneho nároku žalobcu. K nepriznanej časti náhrady škody má za to, že odvolacie námietky sú právne neopodstatnené a súd nerozhoduje podľa toho, čo je podľa žalobcu logické, ale na základe toho, čo, ako žalobca preukáže. Pokiaľ nepreukázal uskutočnenie prvej porady s klientom žalobca, neuniesol dôkazné bremeno preukázania uskutočnenia tejto prvej porady.

6. Žalobca v replike k vyjadreniu žalovaného uvádza, že prvá porada v rámci prípravy obhajoby je úkonom medzi advokátom a klientom a podlieha advokátskemu tajomstvu a nemôže byť predložená žalovanému ako dôkaz. Navyše, dôkazom, že takáto porada prebehla, je i podpísanie plnej moci zo strany klienta a jeho pokyn začať vo veci konať podľa jeho pokynov. Námietky žalovaného sú v tomto prípade irelevantné. Navrhuje, aby odvolací súd rozhodol v zmysle jeho odvolania.

7. V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku podal odvolanie žalovaný, nakoľko konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Rozhodnutie neobstojí, nakoľko nárok uplatnený žalobcom nemá oporu v zákone č. 514/2003 Z. z. z dôvodu absencie nezákonného rozhodnutia, ktoré by bolo právnym základom pre dôvodnosť uplatneného nároku. V celom rozsahu poukazuje na svoje vyjadrenie zo dňa 28.05.2018, s ktorými argumentmi sa súd prvej inštancie v rozsudku nevyssporiadal. Záver súdu o tom, že uznesenie o vznesení obvinenia treba považovať za nezákonné z dôvodu, že trestné stíhanie žalobcu bolo uznesením prokurátora postúpené Obvodnému úradu v Žiline na prejednanie priestupku, nemá oporu v zákone. Nezákonným rozhodnutím je iba právoplatné rozhodnutie, ktoré bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom, čo sa v danom prípade nestalo. Žiadnym výkladom, a už vôbec nie extenzívnym, nemožno reštriktívne formulovaný zákon vykladať v prospech žalobcu. „Paušálne“ zaväzovanie štátu na náhradu škody len preto, že nedošlo k odsúdeniu obžalovaného a len preto, že objektívna zodpovednosť je súdom vykladaná nad rámec zákona (extenzívny výklad nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia) je v rozpore so zmyslom a účelom zákona. Možno jednoznačne vysloviť, že v čase vznesenia obvinenia žalobcovi nešlo o žiadny svojvoľný postup týchto orgánov, ale o jediný možný a zákonný postup pre zistenie trestnoprávnej zodpovednosti vo vzťahu ku skutku, ktorý sa stal. Navrhuje napadnuté rozhodnutie zmeniť tak, že žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietne, nakoľko uplatnený nárok nemá oporu v zákone.

8. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného vo vzťahu k neexistencii nezákonného rozhodnutia nesúhlasí. V zmysle konštantnej judikatúry a ustálenej rozhodovacej súdnej praxe jednoznačne vyplýva záver, že rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Výsledky trestného konania totiž ukazujú, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Súd prvej inštancie sa s námietkami žalovaného ohľadne existencie nezákonného rozhodnutia náležite vysporiadal a svoje rozhodnutie v danej časti dôsledne a vyčerpávajúco odôvodnil. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale

až na samotný výsledok trestného stíhania. Ak má štát byť skutočne považovaný za právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktoré priamo zasiahli do základných práv a slobôd jednotlivca. Na druhej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, avšak štát sa nemôže napriek tejto skutočnosti zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V súlade s ustálenou súdnou praxou a judikatúrou štát zodpovedá aj za škodu spôsobenú začatím trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným oslobodzujúcim rozhodnutím trestného súdu. V ostatnej časti zotrúva plne na svojom odvolaní, aj na tam uvedených dôvodoch, ako aj na návrhu, ako má odvolací súd rozhodnúť.

9. Ministerstvo vnútra SR k odvolaniu žalobcu v časti priznania mu trov sa vyjadrilo, že vzhľadom na skutočnosť, že do ustálenia orgánu konajúceho za štát konalo za Slovenskú republiku, a tak Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky vznikli náklady vo forme cestovného, ktoré sú však trovami konania žalovanej, a to Slovenskej republiky. Zároveň rozhodnutie, ktorým sa konanie skončilo, mu nebolo doručené. Rovnako mu nebolo doručené odvolanie žalobcu a odvolanie žalovaného. Nemá vedomosť, ako bolo rozhodnuté o trovách konania, ktoré vznikli štátu počas jeho zastupovania v tejto právnej veci. Vzhľadom na uvedené nie je možné sa k odvolaniu vyjadriť, a zároveň uvádza, že od 28.02.2018 nie je orgánom konajúcim za štát v tejto právnej veci, preto nemá oprávnenie vyjadrovať sa k meritu veci.

10. Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podali včas sporové strany proti rozsudku, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 1, § 359, § 362 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) preskúmal napadnuté rozhodnutie v intenciách ustanovenia § 379 a § 380 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi istinu 709,28 € a vo výroku o trovách konania potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne. Vo výroku, ktorým Slovenskej republike - Ministerstvu vnútra SR priznal právo na náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcovi v rozsahu 100 %, zrušil. Odvolanie žalobcu voči výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť mu istinu 709,28 €, podľa § 396 písm. b) CSP odmietol ako podané neoprávnenou osobou.

11. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (nezákonné rozhodnutie a nárok na náhradu škody), na podklade vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým záverom a prejednanú vec vecne správne posúdil. Nakoľko odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku zodpovedá kritériám uvedeným v § 220 ods. 2 CSP, odvolací súd konštatuje správnosť týchto dôvodov, v plnom rozsahu sa s ním stotožňuje a v podstatných bodoch naň odkazuje. Na zdôraznenie správnosti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie poukazuje iba na niektoré ďalšie skutočnosti (§ 387 ods. 2 CSP).

12. Existenciu nezákonného rozhodnutia súd prvej inštancie náležite odôvodnil v bodoch 19, 20 a 21 svojho rozhodnutia. Odvolací súd sa v plnom rozsahu s uvedeným názorom stotožňuje a na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 54/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR pod poradovým číslom 37/2013, v ktorom bola vyslovená právna veta : „Z hľadiska uplatnenia práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 6 ods. 1 veta prvá zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov má rozhodnutie prokurátora alebo policajta o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku inému orgánu, ktorý prejednáva priestupky alebo iné správne delikty, alebo ktorý vykonáva disciplinárne konanie, rovnaké dôsledky, ako zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia pre nezákonnosť príslušným orgánom.“

13. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. je zrušenie alebo zmena nezákonného právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho doslovného znenia, ale je nevyhnutné uplatniť aj výklad systematicky a teologicky. Z hľadiska systematického výkladu objasňujúceho obsah právnej normy vo vzájomných súvislostiach s inými právnymi normami možno dospieť k záveru, že pokiaľ ustanovenie § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. je zaradené do štvrtej časti označenej ako „Spoločné ustanovenia“, prichádza do úvahy jeho praktické uplatnenie aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú

nezákonným rozhodnutím, ktorej podmienky upravuje § 6 tohto zákona. Z hľadiska výkladu teologického, vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, nemožno lipnúť na formálnom zrušení rozhodnutia (označeného žalobcom za nezákonné), ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, postúpenie vecí inému orgánu, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o postúpení vecí inému orgánu totiž trestné konanie končí a zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia a zrušenie takéhoto rozhodnutia sa zároveň z tohto dôvodu stáva nadbytočným. Postúpenie vecí inému orgánu z dôvodu, že výsledky trestného konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. V preskúmvanej veci navyše priestupkové konanie bolo ukončené uznesením, ktorým bolo konanie zastavené z dôvodu, že spáchanie skutku nebolo obvinenému z priestupku preukázané. Z vyššie uvedených dôvodov je neadekvátna odvolacia námietka žalovaného v tom, že sa súd prvej inštancie nevysporiadal s jeho vyjadrením zo dňa 28.05.2018, keď z tohto vyjadrenia vyplýva, že v celom žalovaní namietal neexistenciu nezákonného rozhodnutia.

14. Ústavný súd SR v náleze č.k. I. ÚS 540/2016-33 zo dňa 13.12.2016 zdôraznil, že „nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 1. júla 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom účinného do 30. júna 2004 (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Doterajšia súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená, a dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté súdnou judikatúrou v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné [rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 M Cdo 15/2009] a svojou rozhodovacou činnosťou ho v prevažnej miere potvrdzuje aj ústavný súd (napríklad III. ÚS 117/06, I. ÚS 320/2016, I. ÚS 395/2016 a iné).

15. Doterajšia judikatúrna prax odzrkadlená v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 zo dňa 18.08.2010 (z ktorého rozhodnutia vychádzal súd prvej inštancie) tak zdôrazňuje objektívny charakter zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, vychádzajúc z toho, že táto zodpovednosť je zodpovednosťou za výsledok konania. Pre účely vzniku zodpovednosti štátu tak nie je zásadne rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní v akomkoľvek jeho štádiu vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo v konečnom rozhodnutí. Len žalovaným paušálne uvedená obrana, že v prípade vznesenia obvinenia žalobcovi nešlo o žiadny svojvoľný postup orgánov, ale o jediný možný a zákonný postup pre zistenie trestnoprávnej zodpovednosti vo vzťahu ku skutku, ktorý sa stal, je sama o sebe nepostačujúca pre takýto záver.

16. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom čiastočne vyhovel žalobnému návrhu žalobcu, a to v rozsahu 709,28 € a vo vzťahu k uplatňovanému nároku v celkovej výške 794,74 € priznal aj pomernú časť nároku žalobcu na náhradu trov konania v rozsahu 78,50 % ako čistého úspechu. Vychádzajúc z vyššie konštatovaného, odvolacia námietka žalovaného o neexistencii nezákonného rozhodnutia nie je dôvodná a rovnako odvolacia námietka žalobcu ohľadne trov konania, ktorou sa domáhal priznať náhrady trov konania v rozsahu 100 %, je nedôvodná a z týchto dôvodov súd prvej inštancie rozsudok vo výroku I., ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 709,28 € a III., ktorým bol žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 78,50 % voči žalovanému, v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

17. Súd prvej inštancie vo výroku II. vyslovil, že Slovenská republika - Ministerstvo vnútra SR má voči žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V tejto časti podal odvolanie žalobca, ktorý namietal, že pôvodne žaloval Slovenskú republiku a ako zastupujúci orgán Ministerstvo vnútra SR z dôvodu, že orgány zastupujúce Slovenskú republiku jeho žiadosť o predbežné prerokovanie na náhradu škody si navzájom postupovali a napokon Ministerstvo vnútra SR ju prejednálo. V preskúmvanej veci sa žalobca podanou žalobou domáha náhrady škody, ktorá mu mala byť spôsobená nezákonným rozhodnutím, a to v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú pri výkone štátnej (verejnej) moci. Odvolací súd považuje za nutné v tejto časti zdôrazniť, že žalovanou stranou v danom spore je Slovenská republika v zmysle § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. a Ministerstvo vnútra SR alebo Generálna prokuratúra SR je len orgánom konajúcim v mene štátu s poukazom na ustanovenie § 4 citovaného zákona. V zmysle ustanovení § 255 a nasl. CSP sa náhrada trov konania priznáva sporovým stranám. Preto nie je možné osobitne rozhodnúť o trovách konania vo vzťahu k Ministerstvu vnútra SR, keď i po zmene orgánu, ktorý zastupuje a koná v mene Slovenskej republiky, naďalej sporovou stranou na strane žalovaného zostala Slovenská republika. Z uvedených dôvodov odvolací súd má za to, že odvolacia námietka žalobcu v tejto časti je dôvodná a rozsudok vo výroku II. zrušil bez ďalšieho.

18. Podľa § 386 písm. b) CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou. Osobou oprávnenou podať odvolanie je v prvom rade tá strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP). Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. vyhovel žalobe žalobcu v časti sumy 709,28 €, a teda s poukazom na § 359 CSP žalobca v tomto rozsahu nie je oprávnenou osobou na podanie odvolania. Z obsahu odvolania je zrejmé, že sa domáha priznania vyššej sumy, avšak napadnutým rozsudkom nebolo rozhodnuté o celom nároku žalobcu a o tomto nároku bolo rozhodnuté až dopĺňacím rozsudkom č. k. 8C/293/2014-233 zo dňa 03.04.2019, ktorým súd prvej inštancie žalobu vo zvyšnej časti zamietol. Predmetný dopĺňací rozsudok bol žalobcovi doručený dňa 08.04.2019 (jeho právnomu zástupcovi) a žalovanému dňa 04.04.2019. V tomto dopĺňacom rozsudku boli sporové strany riadne poučené o podaní opravného prostriedku. Nakoľko však ani jedna zo sporových strán proti dopĺňaciemu rozsudku nepodala odvolanie, rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 24.04.2019. Na základe uvedeného odvolací súd odvolanie žalobcu vo vzťahu k výroku I., ktorým bolo jeho žalobe sčasti vyhovené, odmietol ako podané odvolanie neoprávnenou osobou.

19. O trovách odvolacieho konania rozhodol s poukazom na ustanovenia § 396 ods. 1 CSP aplikujúc ustanovenie § 255 ods. 2 CSP. Žalobca v odvolacom konaní vo vzťahu k žalovanému mal plný úspech. Na druhej strane však žalovaný mal rovnako úspech vo vzťahu k žalobcovi, pokiaľ bolo jeho odvolanie vo výroku I. odmietnuté a vo vzťahu III. o trovách konania bolo rozhodnutie potvrdené. Vo vzťahu k výroku II., hoci mal žalobca úspech v odvolacom konaní, avšak tento úspech nemožno pričítať na úkor žalovaného, nakoľko o predmetnom výroku súd prvej inštancie rozhodol nadbytočne. Vzhľadom na uvedené odvolací súd vyslovil, že žiadna zo sporových strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 255 ods. 2 CSP.

20. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.
(§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)